

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Preventie

In 2018 hebben we nog steeds, net zoals in 2017, te maken met een grotere instroom van statushouders, Wajongers, jongeren die stoppen met school en aanvragers voor aanvullende uitkeringen door het vervallen van de partnertoeslag op de studiefinancieringen. Toch is de preventiequote (het verschil tussen het aantal ingediende aanvragen en toegekende uitkeringen) omhoog gegaan (van 0% in 2017 naar 33% in 2018). De verwachting is dat de preventiequote in 2018 nog wel iets gaat oplopen. We zien overall een lagere instroom dan in 2017 door de betere economische omstandigheden.

Instroom

Omdat we werken vanuit het principe “Werk boven uitkering”, leidt niet iedere intake tot een uitkering. In lijn met de Participatiewet begeleiden wij echter ook inwoners die geen uitkering ontvangen, maar wel begeleid willen worden naar werk en/ of participatie.

Bij de intake wordt op basis van een onafhankelijk diagnose-instrument vastgesteld wat de vervolgstappen zijn naar werk of (als werk op dit moment geen optie is) participatie.

Door de aantrekkelijke economie zien we dat mensen sneller weer een plek op de arbeidsmarkt vinden. Inwoners waarvoor werk op dit moment geen mogelijkheid is, blijven echter wel instromen. Daardoor wordt deze groep (doelgroep 0-40%) in verhouding groter.

Kort samengevat zijn oorzaken van meer instroom:

- a. verkorting van de ww-duur*
- b. parttime en deeltijdwerk, hetgeen leidt tot een aanvullende uitkering*
- c. doorstroom vanuit ww, omdat het herstel van de economie in Friesland op zich laat wachten*
- d. instroom nieuwe groepen (jonggehandicapten, voormalig sw'ers)*

Uitstroom hoger dan 2017

In de eerste tien maanden van 2018 zijn in totaal 3 cliënten uitgestroomd uit de uitkering. Hiervan is 1 cliënt uitgestroomd naar werk of scholing. Om deze uitstroom te realiseren worden trajecten ingezet vanuit Pastiel, ingekocht bij derden en worden eigen coachingsmogelijkheden ingezet.

Per saldo stijgt het aantal uitkeringsgerechtigden. Eerder werd vermeld wat oorzaken van meer instroom zijn. Ook kan gekeken worden naar redenen van minder uitstroom:

- 1. verhoging pensioenleeftijd (uitstroom ouderen vertraagt)*
- 2. verhoging gemiddelde leeftijd van uitkeringsgerechtigden (oudere stroomt minder gemakkelijk uit)*
- 3. Andere werkzoekenden hebben veelal betere papieren dan bijstandsgerechtigden, dus vinden het eerst werk.*

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

B1. Interne maatregelen

Wet Taaleis

Met ingang van 1 januari 2016 is de Participatiewet uitgebreid met de Taaleis. Cliënten die een bijstandsuitkering ontvangen zijn hiermee verplicht om de Nederlandse taal voldoende te verstaan, te spreken, te lezen en te schrijven. Voldoende betekent op het niveau van groep 8 van de basisschool. Indien dit niet aantoonbaar kan worden gemaakt volgt een taaltoets en mogelijk een cursus in de Nederlandse taal. De verplichtingen rondom de Taaleis zijn onderdeel van de intake. Sinds 1 januari 2016 wordt alle nieuwe instroom beoordeeld op taalniveau. In één situatie is een verplichting tot taalverbetering opgelegd. Geen enkele nieuwe bijstandsaanvrager heeft een taaltoets af hoeven leggen.

Participatie in de Gebiedsteams

Vanaf 2015 heeft de Pilot Participatie Gebiedsteams plaatsgevonden waarbij is geëxperimenteerd met het toevoegen van een casemanager Participatie in het Gebiedsteam. Op basis van onder meer deze pilot is besloten om casemanagers Participatie toe te voegen aan alle gebiedsteams. Per 1 april 2016 is dit geëffectueerd, waarmee circa 25% van het aantal uren casemanagement Participatie van de Dienst zijn toegevoegd aan de Gebiedsteams. De casemanagers Participatie in de Gebiedsteams hebben een eigen caseload meegekregen van cliënten die niet (op korte termijn) richting werk kunnen worden begeleid

Stimuleren ondernemerschap

Cliënten worden geattendeerd op de mogelijkheid van het starten van een eigen onderneming met ondersteuning vanuit de Dienst en het Bureau Zelfstandigen Friesland (BZF).

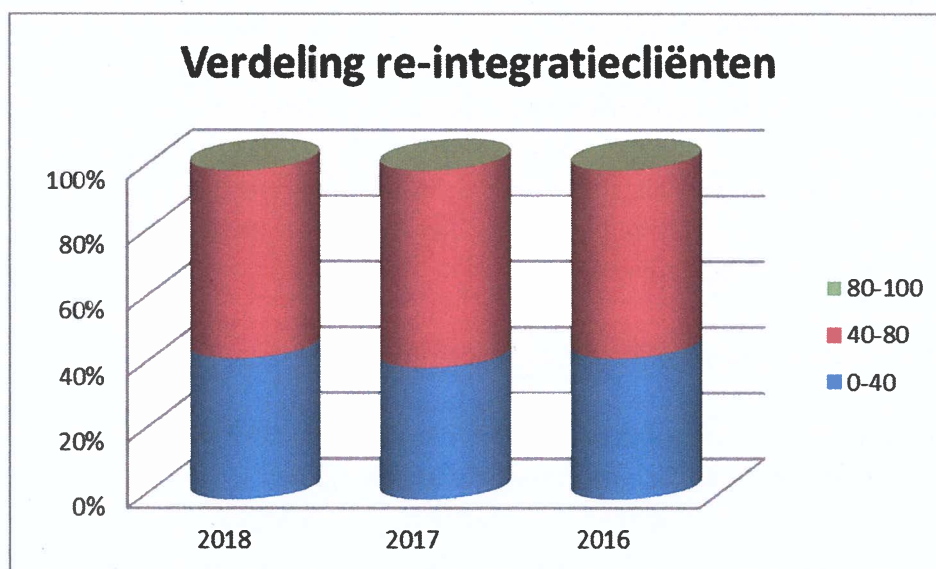
Projectmatige lokale aanpak

Vanaf begin 2018 wordt op Vlieland een projectmatige aanpak ontwikkeld. De aanpak kenmerkt zich door 2 pijlers:

a. Screening: We hebben klanten gescreend die al langere tijd bij ons in het bestand staan, maar waar de afgelopen periode geen actie op in is gezet. Bij deze screening is gevraagd om niet alleen aan te geven waar de klant naar toe zou kunnen groeien, maar ook een advies hoe we dit kunnen realiseren. De uitvoering van deze acties lopen in 2018.

b. Arbeidsmarktanalyse/jobhunting: Er vinden gesprekken plaats met verschillende ondernemers. Doel is mogelijkheden (arbeid en financiering) voor zowel ondernemers als Dienst/Pastiel beter in beeld, korte lijnen en directe matching van vraag en aanbod.

De aanwas van klanten die niet binnen nu en een jaar (ook niet met ondersteuning) aan het werk kunnen groeit echter o.a. als gevolg van de afschaffing van de Wsw en (gedeeltelijk) Wajong. Algemeen kan geconcludeerd worden dat de groep die langdurig aangewezen is op een bijstandsuitkering groeit.

Aangezien het Participatiebudget 2018 niet toereikend is voor de genomen en uit te voeren maatregelen is het noodzakelijk middelen integraal in te zetten vanuit andere delen van het budget Sociaal Domein.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

De externe maatregelen zijn getroffen middels:

1. Benchmarking van Divosa
2. Expertise en ervaringen van het regionaal werkbedrijf Fryslân Werkt

Vanwege de eiland specifieke situatie zijn de meeste (interne) maatregelen getroffen door onze lokale ervaringen.

B3. Externe maatregelen

3. Door meer aanbodgericht te werken benaderen wij klanten op andere manieren dan voorheen. We versturen wervende kaarten per post, waarin klanten worden uitgenodigd om deel te nemen aan de projecten die wij op dat moment aanbieden. Wij merken dat we daarmee een klantgroep activeren vanuit intrinsieke motivatie. We hebben dit onder andere toegepast op de speeddates, empowerment trainingen en de voorlichting van Bureau Zelfstandigen Fryslân. Naast intrinsieke motivatie levert dit ook een daadwerkelijk resultaat op in de uitstroomcijfers.
4. Naast de speeddates zijn we eind 2016 gestart met het project Baanbrekend waarmee we extra hebben geïnvesteerd in het direct matchen van klanten op de arbeidsmarkt. Project Baanbrekend is een samenwerkingsverband met uitzendbureau Randstad. Een intercedent van Randstad is een aantal uren per week binnen de Dienst werkzaam en zet het werkgeversnetwerk van Randstad in om klanten te laten uitstromen naar de arbeidsmarkt. De deelnemers aan het project Baanbrekend zijn voornamelijk klanten met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt. De directe en zakelijke benadering vanuit Randstad richting deze klanten, zorgt voor dynamiek. Enerzijds door uitstroom, anderzijds door handhaving op de arbeidsverplichtingen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Het beoogde effect is niet per (nieuwe) maatregel te kwantificeren. Zoals boven beschreven wordt met de maatregelen beoogd de instroom te verminderen en de uitstroom te vergroten.

D. Ondertekening

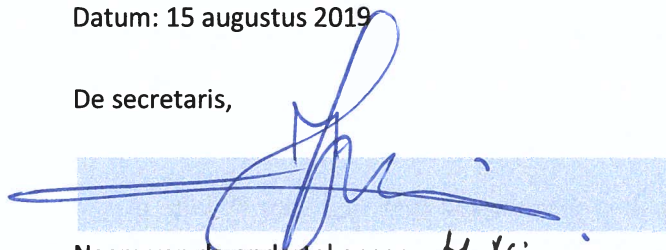
Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is

overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vlieland verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

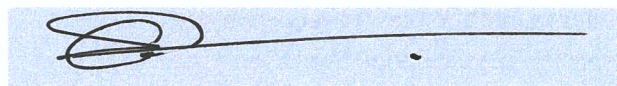
Datum: 15 augustus 2019

De secretaris,

A blue ink handwritten signature is written over a light blue rectangular background. The signature is cursive and appears to be 'H. Nieuwenhuis'.

Naam van de ondertekenaar: *H. Nieuwenhuis*

De burgemeester,

A black ink handwritten signature is written over a light blue rectangular background. The signature is cursive and appears to be 'C. Scholker-Strampel'.

Naam van de ondertekenaar: *C. Scholker-Strampel*

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

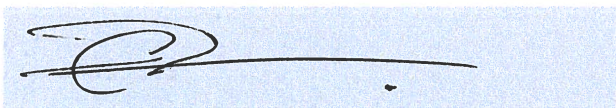
De gemeenteraad van de gemeente Vlieland stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 15 augustus 2019

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: C. SCHOLKER-STRAMPel

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: J. DE JAGER